

SETKÁVÁNÍ

Brněnský evangelický měsíčník

2022 / 1



Řekla: „Určitě s tebou půjdu, avšak na cestě, kterou půjdeš, se neproslovíš, Hospodin totiž vydá Síseru do rukou ženy.“

Sd 4,9

HESLO ROKU 2022

Kdo ke mně přijde, toho nevyženu ven

Jan 6,37

ÚVODNÍK

Milí přátelé,

před vámi je první číslo XXIV. ročníku SETKÁVÁNÍ a taktéž dvacátý čtvrtý úvodník, v kterém se vám pokusím představit naše nejbližší plány.

Ti z vás, kteří čtou náš časopis již řadu let, si možná vzpomenou na různé řady článků na společné téma, které tvořily jakousi páteř ročníku. Tímto způsobem jsme probrali Modlitbu Páně, Desatero, Apoštolské vyznání víry, Ježíšova podobenství, biblické číslovky, zvěřinec, stromy, rostliny, přírodní jevy, biblické apokryfy, církevní rok a naposledy dvanáct malých proroků. Letos k nim přibude dvanáct statečných žen, o kterých budou většinou psát naše sestry farářky. Odkaz na tuto postavu se objeví také na obálce. Bratr farář Ondřej Macek pro nás bude připravovat pravidelnou rubriku „ Být s druhým“, kterou zahájil zamyšlením o strachu.

Hlavním cílem vydávání tohoto časopisu zůstává shromažďování zpráv o tom, co se v průběhu roku děje v našich sborech, seniorátu a povšechném sboru (tak se nazývá celá naše církev). Kdybychom si o některých akcích nevyžádali zprávy a fotografie, mnohé by možná upadly brzy v zapomnění.

A kde jinde bychom mohli publikovat příspěvky o životě našich sborů a připomínat životy těch, kteří nás opustili. O jejich životní cestě, statečnosti a nasazení se často dovídáme až z nekrologů.

Jak jistě víte, došlo ve sborech v Brně I a Brno II v tomto roce k personálním změnám na místech kazatelů. V Blahoslavově domě budou brzy volit nové staršovstvo, a tak je možné, že další ročník Setkávání bude v jiném hávu či podobě. Proto jsme letos nechtěli dělat velké změny a chceme pokračovat v dosavadním stylu výběru témat a autorů.

Časopis je však připraven posloužit také k vnitrosborovému rozhovoru, sdílení, otázkám i anketám.

Během covidové pandemie jsme začali uveřejňovat také elektronickou podobu časopisu a zasíláme ji všem členům, na které máme e-mailovou adresu (s výjimkou jmen jubilantů). Doufáme, že si tak časopis přečtou i ti, kteří si ho nemohou nebo nestíhají vyzvedávat na faře či v kostele. Doufáme, však, že i tito čtenáři podpoří vydávání časopisu svým předplatným. Roční náklady na tisk časopisu v roce 2020 činily 30 tisíc Kč a příjmy z předplatného 24 tisíc.

K drobné změně dochází na začátku čísla, kde kromě úvodníku najdete také heslo, které bylo pro konkrétní měsíc vylosováno v Ochráně. Mnozí z nás znají denní hesla, která tvoří vylosovaný citát ze Starého zákona doplněný vybraným citátem ze zákona Nového. Vybrané heslo na určitý rok či měsíc tak zůstává trochu v pozadí. Proto vám je připomeneme na první stránce a autoři úvodníků se jím mohou nechat inspirovat.

Heslo roku 2022 nás ujišťuje, že cesta ke Kristu je otevřená pro všechny. Přesto se mnozí obávají, že se pro ně nejspíš nehodí nebo že jí nerozumí. Když někdy nakouknou do kostela, zdá se jim, že lidé uvnitř mají víru pevnou a musí mít ve všem jasno. Ve skutečnosti si i pravidelní účastníci bohoslužeb kladou podobné otázky jako oni. Věřící i nevěřící k sobě mají ve skutečnosti velmi blízko a mají si navzájem co říci a čím se obohatit.

Možná má někdo obavu, že bychom ho z kostela vyhodili. Kdyby se choval hlučně a agresivně, nelze to zcela vyloučit. A přece ani takového neskladného a svým způsobem nešťastného člověka Kristus miluje a má pro něj připravené místo v Božím království. I my bychom ho proto měli dokázat přijmout a nezavírat před ním dveře. Účastníci kurzů Alfa zpětně nejvíce oceňují laskavé přijetí, kterého se jim dostalo a pomohlo jim překonat ostych a nejistotu.

Nakonec chci ještě zdůraznit, že máme veliké štěstí, že po celých více než dvacet let nám připravuje obálky sestra Iva Tůmová, která nás vždy překvapí neotřelým grafickým nápadem. Chceme jí proto znovu poděkovat. Loňský seriál proroků doprovázený vybraným citátem byl pozoruhodný. Kdo si čísla schováváte, zkuste si je dát někdy vedle sebe a zamyslet nad tím, jak je každý prorok zachycený v jiné pozici, která vyjadřuje jedinečnost jeho povolání, působení a služby.

Dobrý třídvířkový rok přeje všem čtenářům

Jiří Gruber

HESLO NA LEDEN 2022

Ježíš Kristus praví: Pojdte a uvidíte!

Jan 1,39

BYLO

Sbírka pro Bakhitu

První adventní neděle byla i letos v Blahoslavově domě a v Tišnově zahájena sbírka pro charitativní organizaci Bakhita. Tato menší brněnská organizace se věnuje bezprostřední pomoci rodinám v nouzi a ženám s dětmi postiženým domácím násilím. Do sbírky přispíváme buď finančně, hotově nebo převodem na účet, případně přímo nakoupenými trvanlivými potravinami a hygienickými potřebami. Za peníze vybrané při sbírce jsou pak nakupovány další potraviny a hygienické potřeby. Po domluvě s vedením Bakhity jsme ve sbírce pokračovali i přes vánoční svátky a ukončujeme ji až po Novém roce, kdy zájem některých dárců polevuje, ale potřeba obdarovávaných trvá.

Martin Horák

Přespávačka a Perníčky



Na začátku adventu se v Blahoslavově domě již tradičně konají dvě akce: Přespávačka v kostele a Perníčky. Po loňském výpadku akcí tomu tak bylo i letos. Skupina dětí, které přišly na přespávání, byla tentokrát jen desetičlenná, ale to neměnilo nic na tom, že děti spolu mohly zažít prostor

kostela zase jinak než obvykle. Celý program připravila sestra Eva Kazdová, s částečnou výpomocí dalších maminek a faráře. Po společné večeři děti hledaly v kostele schované kartičky pexesa s obrázky biblických postav, pexeso pak také hrály, vyprávěly si o vybraných postavách a na závěr o postavách zahrály znalostní kvíz. Po společném zpívání a čtení následovalo vlastní přespání v hlavním sále Blahoslavova domu.

Ráno už začali přicházet první účastníci druhé akce: pečení perníčků. Pekly a zdobily se perníčky do vánočních balíčků pro seniory – členy a přátele sboru, a také klienty domovů, kteří se účastní našich bohoslužeb. Pečení organizovala sestra Lydie Holešovská, ale mnozí z téměř padesátky účastníků už sami dost přesně věděli, co a kdy a kde mají dělat. Výsledkem nebyla jen řada krabic s ozdobenými perníčky, ale milé, společně strávené dopoledne.

Martin Horák

Skautská adventní neděle v Červeném kostele



Tentokrát netradičně na první adventní neděli jsme se setkali na bohoslužbách, na kterých se písněmi, modlitbami a čtením z Písma podíleli skauti. Tentokrát roznášeli i chléb a víno při večeři Páně. Každý také dostal oslíka, na něhož mohl naložit starosti své i svých nejbližších.

Na začátku bohoslužeb byly dva křty a po jejich skončení dobročinný jarmark, při němž se předběžně vybralo cca 15 tisíc Kč pro Diakonii na Hrncířské, která si za ně koupí zahradní nábytek. Před kostelem bylo možné povídat a společně popíjet čaj a kávu.

A kázání Ondřeje Macka bylo o Ježíšově vjezdu do Jeruzaléma, z něhož přinášíme krátkou ukázkou.

Zahlédnout krále v Ježíši na oslu znamená snažit se vidět trochu víc než jen to, co nás do očí praští.

To, proč jsme tu, není o tom, že bychom vzpomínali na to, co se odehrálo málem před dvěma tisíci lety – jak Ježíš vjel do Jeruzaléma, ale protože buď věříme, že nám do života vstoupil, nebo doufáme, že by vstoupit mohl. Slavit advent znamená nechat Ježíše vjet do našeho sevření, do našich názorů, do našich vztahů.

Doba je těžká, nebezpečná v mnoha ohledech, není moc na co a na koho se spolehnout. Mně přijde, že se jen mohu přidat do průvodu tohoto krále na oslu. A doufat, že když bude nejhůř, že nás sveze, doveze do města pokoje.



Slovo pro novou synodní radu

Vážení a milí členové nové synodní rady,

devadesátý druhý žalm začíná slovy: *Jak dobré je vzdávat Hospodinu chválu.* Mluví podobně jako první kapitola Bible. Tam si Bůh po každém dni stvoření spokojeně řekne: Je to dobré. Je to velmi dobré. A sedmý den se k němu přidává i člověk a s úžasem si opakuje: Jak dobré je vzdávat Hospodinu chválu.

Sluší se ovšem také říci, proč je tak dobré vzdávat Hospodinu chválu. Není to naše povinnost. My lidé Boží slávu nijak a ničím nezvětšíme. Ale když člověk chválí Boha, přináší mu to radost. A radost je dar, nad který není. Vždyť jak jiný může být náš den, když ho prožijeme v hněvu nebo v radosti. Ve strachu nebo vděčnosti.

Radost je dar, který nám vlévá sílu do žil. Vrací nám chuť žít. Něco zasít a postavit. Někomu pomoci. A tak vám milá nastupující synodní rado přejeme, abyste ve svém povolání do čela církve poznali nejen starosti, úkoly a povinnosti - ale také radost. Hodně radosti.

Devadesátý druhý žalm slouží jako ranní modlitba pro den odpočinku. Ať už slavíme v sobotu nebo v neděli, je to den, kdy se člověk zastaví, rozhlédne kolem sebe a spatří, co v týdnu neviděl. V pracovní dny máme

často pocit, že život a církev závisí především na nás, na tom, co umíme, dokážeme, vybojujeme, vyjednáme a zařídíme.

Do jisté míry je to pravda. A vy toho vyřizování, jednání a schůzování budete teď mít až nad hlavu. Ale pak přijde sedmý den, kdy už nemusíme a nemáme být zahleděni jen sami do sebe. A když chvíli nic - ale opravdu nic - neděláme - s pokorou a úžasem si uvědomíme, co všechno dostáváme a jak mnoho se toho děje bez nás, ale pro nás.

Všichni jsme rádi, že jste naši volbu přijali a jste ochotni se šest let zabývat tím, kam směřovat naši církev. Ale nenechte se tím zavalit, zahltit, unavit a zpívejte si alespoň každý sedmý den: *Jak dobré je vzdávat Hospodinu chválu. Hospodine, ty mi svými skutky působíš mi radost. A uvidíte, že to, co právě ponesete na svých bedrech, se nakonec obejde a často i vyřeší bez vás.* Luděk Rejchrt mi jednou řekl: V církvi se toho nejvíc děje, když my faráři spíme.

A když se pak ráno po vzrušené schůzi staršovstva nebo synodní rady probudíme, s překvapením si uvědomíme, že se za tu noc, kdy jsme spali, navenek sice nic nezměnilo, ale přece to ráno druhého dne vidíme trochu jinak. O něco schůdněji a nadějněji. A život se přece skládá z takových malých krůčků, kterými nakonec dojdeme někdy i hodně daleko.

A proto budu tvému jménu, Nejvyšší, pět žalmy, hlásat hned zrána tvoje milosrdenství a v noci tvou věrnost při nástroji o deseti strunách, s harfou a cítarou. Těch deset strun na harfě bylo naladěno každá na jiný tón, aby se na ni mohly hrát melodie a akordy. Vás sice není deset, ale šest, ale budete mít kolem sebe mnohé spolupracovníky. A ti vám pomohou, aby zpěv, který se od brzkého rána až do pozdní noci bude rozléhat z Husova domu, byl libozvučný, laskavý, moudrý a prorocký.

A ještě jedno žalmistovo povzbuzení: *Můj roh jsi vyvýšil jako roh jednorozce, olej nejčistší jsi na mne vylil.* Zvláštní přirovnání. Jednorozec je nejspíš nosorožec nebo, jak překládají Slováci, buvol nebo hroch. Ale my přece nechceme hroší synodní radu s nosorožcem v čele! Pravda a moudrost se přece neprosazuje násilím a rozkazem.

Ale na druhé straně takový jednorozec má jednu výhodu. Ví, že na něj žádná šelma nemá a nemusí se proto nikoho bát. Proto vydrží v klidu, i když ho někdo stále popichuje, okopává, bez ustání na něj štěká a otravuje. Jednorozce to nerozhází a zůstává v klidu. Ano, věřící člověk a dokonce i člen synodní rady smí být někdy jako jednorozec, který se nevzrušuje a nezmatkuje, když kolem proletí hejno ptáků. A proto vám, milá synodní rado, přejeme nadhled, trpělivost a vytrvalost ve všem vašem jednání a rozhodování.

Ten nejčistší olej, který dnes obrazně lijeme na vaše hlavy, je znamením Božího požehnání a obdarování, které jsme při vás rozeznali a pro které vám dnes svěřujeme nejvyšší úřad naší církve. Nechtě se při vás naplní

závěrečná slova tohoto žalmu: *Spravedlivý poroste jako palma, rozroste se jako libanónský cedr. Ti, kdo v domě Hospodinově jsou zasazeni, kdo zde zapustili kořeny a rostou v nádvořích našeho Boha, ještě v šedinách ponesou plody, zůstanou statní a svěží, aby hlásali, že Hospodin je přímý, skála má, a podlosti v něm není!*

Jiří Gruber, předseda 35 synodu



Tři „generace“ synodních seniorů
Daniel Ženatý, Pavel Pokorný, Joel Ruml

Ustanovení členů synodní rady

Formulář přijatý 3. zasedáním 35. synodu 21. června 2021

Milé sestry / milí bratři, přijímáte povolání od bratří a sester, kteří vás zvolili, abyste pečovali o správu Českobratrské církve evangelické a byli jejími představiteli, jako povolání od Boha? Jestliže tomu tak je, společně odpovězte, každá a každý sám za sebe: Přijímám.

Všichni ustanovovaní: Přijímám.

Zavazujete se, že budete při veškeré své činnosti v synodní radě usilovat o to, aby církev žila v poslušnosti Ježíše Krista jako svého jediného Pána? Jestliže tomu tak je, společně odpovězte: Ano.

Všichni ustanovovaní: Ano.

Zavazujete se, že budete ve své službě upevňovat bratrskou jednotu Českobratrské církve evangelické a dbát řádů, které si v poslušnosti slova Božího uložila? Chcete usilovat o ekumenickou spolupráci s ostatními křesťanskými církvemi v duchu Kristovy modlitby, aby všichni jedno byli? Jestliže tomu tak je, společně odpovězte: Ano.

Všichni ustanovovaní: Ano.

Ustanovující se obrátí k synodnímu seniorovi a synodnímu kurátorovi:

Vás, jako synodního seniora a synodního kurátora, se ptám: Přijímáte v lásce a důvěře bratry a sestry, kteří byli zvoleni do synodní rady? Slibujete, že rozhodnutí či prohlášení týkající se církve nebudete činit bez jejich vědomí a proti jejich vůli? Jestliže tomu tak je, odpovězte: Přijímám a slibuji.

Synodní senior a synodní kurátor: Přijímám a slibuji.

Chcete být pastýři sestrám a bratrům ve službě evangelia a ve službě starších církve, modlit se za ně, potěšovat je i napomínat, zastávat se jich, usmiřovat spory a zachovávat v tajnosti, co vám bude důvěrně svěřeno? Jestliže tomu tak je, odpovězte: Ano, chci.

Synodní senior a synodní kurátor: Ano, chci.

Ustanovující se obrátí k členům synodní rady:

Vás jako členů synodní rady se ptám: Přijímáte v lásce a důvěře bratry a sestry, kteří s vámi byli zvoleni do synodní rady? Chcete ve společné práci přispívat k nalezení jednomyslnosti v pravdě? Jestliže tomu tak je, odpovězte společně: Přijímám a chci.

Členové synodní rady: Přijímám a chci.

Poté se ustanovující obrátí ke shromáždění:

Bratří a sestry, lide Páně v této částce Kristovy církve! Přijímáte tyto sestry a bratry zvolené ke správě církve v synodní radě Českobratrské církve evangelické, chcete se za ně modlit, stát při nich v bratrské lásce a mít na zřeteli jejich odpovědnost? Jestliže tomu tak je, společně odpovězte: Ano.

Shromáždění: Ano.

Ustanovení

V poslušnosti vůči pověření, které Pán dal své církvi, a s důvěrou v jeho zaslíbení, vás s modlitbou a požehnáním ustanovujeme k vaší službě synodního seniora, synodního kurátora a členů synodní rady Českobratrské církve evangelické.

Modlitba

Bože, děkujeme za to, že smíme v tomto shromáždění uvést tyto sestry a bratry do služby, k níž byli povoláni. Prosíme: Dávej jim svého svatého Ducha, aby v této práci žili ze spravedlnosti Kristovy a v síle vzkříšeného Pána radostně a směle zastávali, co nám proroci a apoštolové svěřili jako svědectví o tvém díle vykoupení. Veď je Duchem svatým tak, aby usilovali o jednotu církve, aby ve vědomí tvého pověření byli trpělivými pastýřkami a pastýři sestrám a bratrům a radostně konali vše, co slíbili. Pomáhej nám, abychom při nich věrně stáli a svými modlitbami je podpírali. A sjednocuj nás v lásce a důvěře s nimi i navzájem, abychom tvé dary dobře užívali k dílu služby, již si na této zemi buduješ svou církev jako tělo Kristovo. Amen

Požehnání

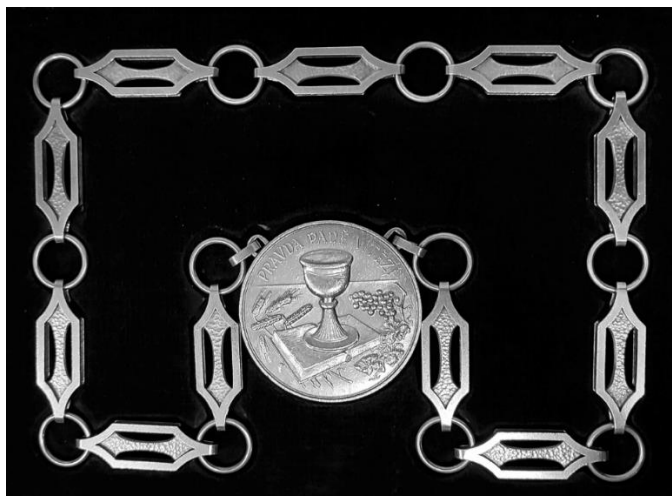
Požehnání Boha Otce, i Syna i Ducha svatého nechť vás provází při vaší službě.

Předání řetězu synodnímu seniorovi

Synodní senior je mezi kazateli první mezi rovnými. Předávám ti proto tento řetěz na znamení tvého úřadu.

Podání ruky

S ustanovujícím si podají ruku nově ustanoveným také ostatní členové předsednictva synodu, případně i další (dříve zvolení a ustanovení) členové synodní rady.



Vánoční dopis

Všem sborům a kazatelským stanicím Českobratrské církve evangelické

Praha, 15. prosince 2021

Č.j.: ÚCK/610-1/2021

...sláva Páně se rozzářila kolem nich. Zmocnila se jich veliká bázeň. Anděl jim řekl: „Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově.“ (L 2,9-11)

Křehký, zranitelný Bůh se sklonil k nám.

Živý, silný, věrný Bůh se sklonil k nám.

(Píseň 496, Nový evangelický zpěvník, Praha 2021)

Je jeden strach. Z Boha, z lidí, ze světa.

Je jedna láska. Z Boha a k Bohu, k lidem, ke světu.

Andělský hlas zve na cestu od Boha, který vzbuzuje strach, k Bohu, který probouzí lásku.

Radujeme se z projevů odvážné lásky mezi námi. Vidíme ji na těch, kdo pečují o nemocné, nakažené infekční chorobou, o umírající, o závislé, o druhé ohrožující. Na těch, kdo odpouštějí, kdo spustili milostivé léto vůči dlužníkům v exekuci. Na těch, kdo dovedou přiznat svou chybu a vyvodit z ní důsledky. Na těch, kdo přijímají cizince a běžence. Na těch, kdo se slitovávají nad chudým a bezdomovcem. Na těch, kdo přijímají svá omezení, aby tím chránili druhé...

Modlíme se, ať křehká, zranitelná láska roste a sílí. Věříme jí.

Pán Bůh vám žehnej.

Pavel Pokorný, Jiří Schneider

synodní senior, synodní kurátor

Ondřej Titěra, Simona Kopecká

1. náměstek synodního seniora, 1. náměstkyně synodního kurátora

Roman Mazur, Jana Šarounová

2. náměstek synodního seniora, 2. náměstkyně synodního kurátora

HISTORIE

Archiv sboru aneb šifra mistra Leonarda

Sborovým archivům se většinou obloukem vyhýbáme. Toto téměř nechtěné dítě je ve sboru pouze trpěno a často uchováváno v žalostných podmínkách pod vrstvou prachu.

Do archivu Blahoslavova domu jsem se dostala teprve na podzim roku 2021, kdy Petr Peňáz „výstřelem z Aurory“ zahájil akci *Blahoslavův dům 100*, která má veskrze pozitivní ohlas a rozrůstá se do nečekaných odnoží. Zároveň památkový ústav v Brně připravuje po úspěšné brožurce Portrét ulice Václavská-Hybešova další díl, a to Portrét *ulice Lidická*, přičemž mi bylo přiděleno heslo Blahoslavův dům.



Zaměstnavatel mi poté umožnil strávit čtyři pracovní dny v archivu ČCE. Vybavila jsem se textilními bílými rukavičkami a nechala se instruovat dobrou duší Květou Dufkovou, která jediná nad archivem sboru bdí, kde vlastně archivní krabice máme. Po otevření skříně si člověk připadá jako Bedřich Hrozný před chetitskou stélou s klínovým písmem. Řada nic neříkajících zkratek, písmen, číslic římských i arabských, pomlčky, lomítka. Dokonalé šifry a bez inventáře, který je šifrovací tabulkou, je člověk ztracený. Někdy i s ním.

Po duši mě ale pohladí důvěrně známý rukopis mého tatínka Jaromíra Procházky, který kdysi archiv uspořádal (psal nečitelně, ale zde se docela snažil). Úlevou je, že tento „mladý“ archiv má dokumenty převážně psané česky a na psacím stroji.

Probírám tenké průklepové papíry a opatrně rozbaluji plány. Nacházím, na což už upozornil Petr Peňáz, kompletní projekt třípatrového Blahoslavova domu, který měl původně stát jinde na Lidické třídě, na místě domu č. 32. Hlavní sál byl navržen v patře jako toleranční modlitebna se stolem Páně uprostřed, kazatelnu by osvětloval světlík ve střeše.

Na dalším archu je krásně ozdobným písmem vyvedený nápis Blahoslavův dům a staré výkladce s roletami. Dole razítko brněnského sboru, podpis faráře Václava Pokorného, kurátora s vtipným příjmením Zbořil a stavitele Jana Veselského s letopočtem 1922.

Hledám ale plán stavby dnešní. I ten zde je, tištěný, akvarelkami vymalovaný, s podpisem téhož stavitele v roce 1923. Úporně pak prolíšťuji objemné sešity rozpočtu stavby a provedených prací a mé rukavice už nejsou jen šedé, ale i fialové. Stojí to však za to.

Heuréka! V malé poznámce podstatný údaj: jméno architekta Valentina Hrdličky u náčrtku žebra kazetového stropu a dalších dřevěných profilů. Ve své době známý projektant interiérů kostelů zanechal svou stopu i zde. Listuji dále. Plány kurníků a dřevníků a naštěstí nerealizované vize hrůzné přestavby části třídy Lidická z roku 1977. Úplně mě zmrazí.



Radši rychle hlouběji do dějin. Třetího dne se ze stohu papírů vyklube roku 1893 ručně tuší narýsovaný Betlémský kostel s plány přístavby konfirmačního sálu z roku 1906. Archivem na Zelené faře se poctivě prokousávají manželé Matoulkovi a vzorně ho novodobými dokumenty doplňuje Jiří Gruber, ale ze starších plánů tam mají pravděpodobně jen torzo rysu kostelíka v Rychmanově z roku 1909 od Adolfa Bachera.

Nově nalezené poklady však již pečlivě fotí Dan Šebesta a měly by být po vydání knihy o Blahoslavově domě roku 2024 digitálně přístupné všem sborům i široké veřejnosti.

Slabinou naší jinak nečekaně bohaté archivní sbírky je malé množství historických fotografií, navíc žel nedatovaných a nepopsaných. Ale pamětníci již přinášejí na naskenování fotky ze svých šuplíků. A při kafi teď probíhá akce: hledám sebe, své příbuzné a kamarády na starých konfirmačních fotografiích z pozůstalosti Nadi Šebestové. Archivní nálezy dokládají, jak si jsou brněnské sbory blízké, a vybízí nás k těsnější spolupráci.

Skoro se mi nechce zaklapnout dveře skříně a opustit tento pozoruhodný svět. Jaká stopa zde zůstane po nás? Zaujme další generace nebo si tito s úlevou oddychnou, že se naše plány nerealizovaly? Bezchybně to rozšifruje až ten nahoře.

Marta Procházková

STATEČNÉ ŽENY V BIBLI

Debora



Víte, kdo byla Debora? Soudkyně. Ale ne dáma v taláru, citující paragrafy. Spíš prorokyně – žena, která kdysi dávno vedla Izraelské tím, že vyřizovala Boží slovo, soudila lid, nastolovala spravedlnost, obnovovala pořádek. Nenechala se uctívat jako panovnice. Takové měli pohané kolem a od nich se právě Izrael měl lišit. Proto stáli v té době, když se trochu zabydlili v zaslíbené zemi, v jeho čele soudcové, kteří prosazovali právo a tak byli lidu

oporou. Debora sídlila na posvátném místě a lidé za ní přicházeli, jako si my chodíme do kostela poslechnout Boží Slovo. Spravovala lid z kazatelny, mohli bychom říci. Nepotřebovala ozbrojenou stráž ani ochranku.

Podobně vedli v novozákonní době církev biskupové a presbyteři – lidé povolání Bohem, vybavení k tomu Duchem svatým. Zvěstovali Boží Slovo, Boží vůli a prosazovali ji mezi těmi, kdo jim byli svěřeni do pravomoci. Boží vůli – ne svou – tak to v Božím lidu chodí. Ne, že nastupují panovníci na trůn, dědí vládu či si ji vybojují ve válkách. Ale sami jsou služebníky Božími, ve všem se Bohu podřizují a lidu jsou v tom příkladem.

Bible se překvapivě nepozastavuje nad tím, že Izrael soudila žena. Ty tenkrát mnoho neznamenal, byly ve všem podřízeny svým mužům. Ale Hospodin rozhodl, že vyvolí právě ji, aby opět nastolil svou spravedlnost. Tehdy totiž vážně hrozilo, že Boží lid převálcují nepřátelé – mohutné a těžce ozbrojené cizí vojsko v čele s velitelem Síserou.

Jenže Hospodin, když vysvobozuje svůj lid, nepotřebuje k tomu hrdiny, jaké známe z pohanských mýtů či dobrodružných filmů, udatné bojovníky a siláky. Náš Bůh nepohrdá maličkými a bezmocnými, bezvýznamnými a málo ceněnými. Dílu jeho království mohou sloužit všichni, kdo ho poslouchají, jeho Slovem se řídí a druhým je vyřizují.

Debora vůbec nechtěla vytáhnout do boje – to nebyla její práce. Přizvala si na pomoc muže jménem Barák a toho pověřila svolat vojsko. Jenže přizvaný vojevůdce se sám bojí: „Půjdu, půjdeš-li se mnou.“ A Debora Baráka povzbudila: „Hospodin sám vytáhl před tebou“ – je to jeho boj. Vy ani řádnou bitvu nepovedete. „A Hospodin uvedl ve zmatek Síseru a všechnu jeho vozbu a celý tábor před Barákem.“

Místo abychom však sledovali průběh bitvy, líčí Bible dopodrobna jednání další statečné ženy, Jael, která nebezpečného vojevůdce pohotově přibodla do země stanovým kolíkem poté, co ho nakrmila a uložila pod deku. A to byl konec nepřátelského tažení.

A pak? Dala si Debora postavit pomník? Nebo vymáhala pro sebe kořist? To se v Božím lidu nedělá. Tak to dělají pohané: „z okna vyhlížela Síserova matka“ – těšila se, co syn z boje doveze: otrokyně, pestré šaty – „jeden dva pestré šátky na krk...“ Debora se tomu jen zasměje. Vymyslela o tom písničku. Celá další kapitola je její písní o vítězství a tu si Izraelští odedávna zpívali jako povzbuzení i útěchu – ať se chystali do boje, nebo možná už zase jen úpěli v době útisku.

Nechválí však moudrou a statečnou vůdkyni, nedělá z ní kněžnu Libuši ani nějakou Amazonku či Janu z Arku. Chválí skutečného vítěze nad nepřáteli – Hospodina samého. „Dobrořečte Hospodinu!“ V Bibli totiž nejde jen o historické události, obsazení země, boje za osvobození. Ještě důležitější místo má modlitba – chvála Pána Boha, oslava jeho moci i jeho lásky. – Tak jsou nám předány dějiny Božího lidu – ne jako kronika, jako práce historiků a dokumentaristů, ale jako svědectví víry, kázání, chvalozpěvy, žalmy.

I v tom nám je prorokyně Debora dobrým příkladem a povzbuzením.

Jana Potočková, farářka v Rovečném

Onoho dne zpívala Debóra a Bárak, syn Abínoamův: Vlas bojovníků v Izraeli volně vlaje, že se dobrovolně sešel lid, dobrořečte Hospodinu! Slyšte, králové, poslouvejte, hodnostáři, já budu pět Hospodinu, já mu budu zpívat, zpívat žalmy Hospodinu, Bohu Izraele.

Sd 5,1-3

BÝT S DRUHÝM

Strach

Každý se musí naučit bát. Ostatně je o tom i pohádka. Strach nám pomáhá rozpoznat nebezpečí, varuje. Lidé, kteří mají posunutý „práh strachu“, jsou nebezpeční svým ohrožujícím chováním pro ostatní. Zároveň ovšem potřebujeme mít strach pod kontrolou.

Když Ježíš mluví o tom, že si nemáme dělat starosti (Mt 6,34), pojmenovává jeden z našich strachů. Mísí se v nás totiž minulost, přítomnost a budoucnost. Zkušenost s tím, co se nám už stalo, okořeněná fantazií, v nás vyvolává děsivé představy o tom, co se stát může. A samozřejmě se také obáváme toho, co neznáme, a o čem různě racionálně tušíme, že by nás to mohlo ohrozit.



Strach je emoce, která se projevuje např. napětím svalů (včetně srdce), pocením, neklidem, změnou dýchání i zhoršením vnímání.

Také ovšem chodíme do strašidelných domů, koukáme na hororové filmy – chceme se „trochu bát“, dopřát si emoci, která nám zintenzivní život. A často se v nás mísí touha po něčem s obavami z případných následků.

Asi se dnes méně bojíme cest do neznáma, temných lesů a hřbitovů v noci, ale roste v nás civilizační strach: budu mít práci; jak dlouho vydržím pracovat v tomto tempu; jak dlouho vydrží naše civilizace, planeta, kultura, politický systém? Máme strach z globalizace, populace,

digitalizace... Svět se nám pomocí internetového spojení vlomil nebyvalou silou do bytů a pracoven, a to způsobuje strach.

Strach je základní lidskou výbavou. Jsme si vědomi své konečnosti, a tak se bojíme nového; neznámého; toho, co by nás mohlo ohrozit; jiného.

Pak se bojíme v určitých situacích. Je-li či mohla-li by být ohrožena naše identita (různé zkoušky nám nahánějí strach, který nás může motivovat i paralyzovat). Bojíme se ve vztazích a o ně (problémem je osamělost i přílišná vázanost na někoho, kdo může z povahy života odejít; budu přijat nebo odmítnut; trapný nebo oblíbený). Máme strach z toho, že se proviníme, resp. z toho, že náš čin bude mít pro nás nepříjemné následky; strach ze špatného rozhodnutí, ale i z toho, že neuděláme nic, že promarníme své možnosti. A nakonec máme strach o život, z toho, co je doslova i obrazně za rohem, za obzorem, co s námi bude po smrti, co má smysl.

Vedle strachů, o jejichž příčinách víme, jsou tu i nevědomé obavy, a pak úzkostné poruchy, které náhle ochromí člověka natolik, že není schopen běžného fungování. Pokud strach dlouhodobě potlačujeme, popíráme a nepojmenováváme, odsune se časem do podvědomí a ztratí svou konkrétnost. Následně se však začne projevovat neurózami či psychosomatickými obtížemi.

To, jak se v prostředí, ve kterém jsme vyrostli, vyrovnávalo se strachem, jak jej využívalo, se pochopitelně odráží v našich vlastních strategiích. Chybělo-li nám bezpečí a přijetí, budeme pravděpodobně úzkostlivější. Podobně to ovšem bude i tehdy, byli-li jsme příliš chráněni.

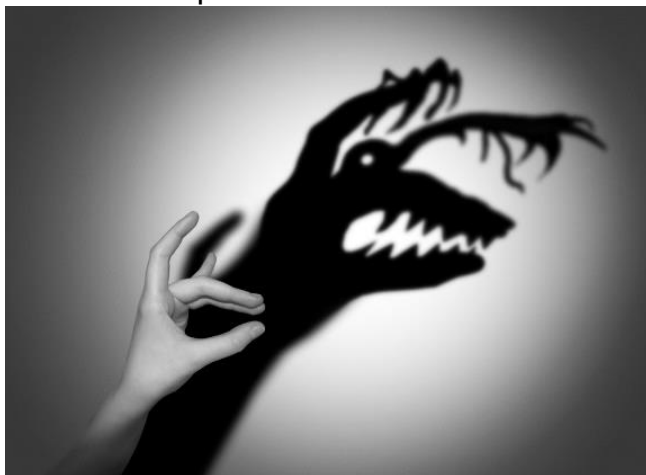
Bible popisuje celou škálu lidských strachů, např. strach ze zvířat (Jb 5,22); siláků (1Sa 17,11); nemoci (Iz 38,17); zabijáků těla (Mt 10,28); utrpení (Zj 2,10); ohrožení života (Mk 4,35n). Bál se i Ježíš (L 22,44).

Strach ovšem nezřídka nahání sám Bůh (L 2,10; Ž 47,3) – může naše životy pro nás nesrozumitelným způsobem ovlivňovat; možná ne všechno dopouští, ale zřejmě leccos připouští.

Zároveň takřka nesčetněkrát vyslovuje: Neboj se (Zj ,17) či nebojte se! Skoro by se dalo povědět, že evangelium je dobrá zpráva o tom, že se nemusíme bát – Boha, života ani smrti (1J 4,16); že Bůh viny nejen nesčítá, ale odpouští; stojí vedle nás i na nejostřejších hranicích (Ž 23,4); a ukazuje nám, že ani toho, co je za nimi, se bát nemusíme (Mt 28,10).

Ve své řeči na rozloučenou říká Ježíš svým učedníkům: Ve světě budete mít strach (trápení), ale buďte kurážní, já jsem přemohl svět. (J 16,33) Spojujeme-li své životy s Bohem, nespolehneme-li se jen na sebe (svět, druhé), ale určujícím způsobem na Boha, nepovede to k tomu, že bychom se strachu zbavili. Ale mohlo by to vést k tomu, abychom jej udrželi v mezích, ve kterých nás nebude docela ochromovat.

Druhé, a zvláště sestry a bratry ve víře „máme“ k tomu, abychom s nimi své strachy mohli sdílet. Neočekáváme od nich konejšení ani to, že by naše strachy devalvovali či se jim být v dobré vůli vysmívali, ale to, že nás pečlivě vyslechnou, podrží za ruku, případně nám citlivě nabídnou svůj pohled (uchránění nás přílišného zpředmětnění strachu), pobídnou nás k zápasu se strachem a pomodlí se s námi.



Důležitým krokem, chceme-li být ochotní s druhými „sdílet“ jejich strachy, je to, že se pořádně podíváme na ty své vlastní. Čeho se bojím já, kdy svůj vlastní strach maskuji, plaším, skrývám? Kdy mluvím, reaguji, abych zamaskoval svůj strach z ticha nebo odpovědí? Zaháním a odháním strach druhého (např. mluvím-li o smrti, nemoci apod.), protože by se

ukázalo, že je to i můj strach?

Lidé většinou strach nemají ochotu přiznat, spíš jej popírají – jako by se neslušelo „ho mít“. Ale člověk (ani věřící) není nebojsa. Naopak, součástí biblického obrazu člověka je také jeho ohraničenost, křehkost, zranitelnost, bojácnost.

Aby člověk mohl říci druhému skutečně o svých straších, musí mu důvěřovat, musí mít pocit, že mu v tomto vztahu nehrozí ztrapnění, zrada, výsměch nebo jiné ublížení.

Mluvíme-li o svých obavách, úzkostech, o svém strachu, mohlo by nám to pomoci je konkretizovat, zpřesnit, rozčlenit, vynést pojmenováním na světlo. Čeho přesně se bojím? Před operací se bojím smrti, nebo následné nesamostatnosti, odloučení, ekonomického ohrožení...? Jistě se to často může prolínat, ale odlišení může být prospěšné a může být i krokem k tomu, abychom zvládli alespoň část strachu odložit či zmírnit.

Mohu-li někomu říci o svém strachu, strach pravděpodobně nezmizí, ale může se částečně uvolnit ono napětí, které ve mně roste tím, že o něm neustále přemítám.

Rozhovor by také mohl pomoci odkrýt strategie, které už byly dříve uplatněny, totiž jak se dotýčný s obdobnou situací, obdobným strachem už vypořádal.

Nikdy nebudeme vědět, jak se druhý cítí. Nikdy bezezbytku jeho strachu neporozumíme. Můžeme však strach druhého slyšet; můžeme reflektovat to, že vnímáme, že se druhý cítí „strašně“; můžeme mu říci o tom, jak to na nás působí, že nás samotné to zúzkostňuje, svírá.

Strach někdy způsobuje agresivitu, která se může obrátit proti někomu, kdo s příčinou strachu nemá nic společného, jen se prostě namanul.

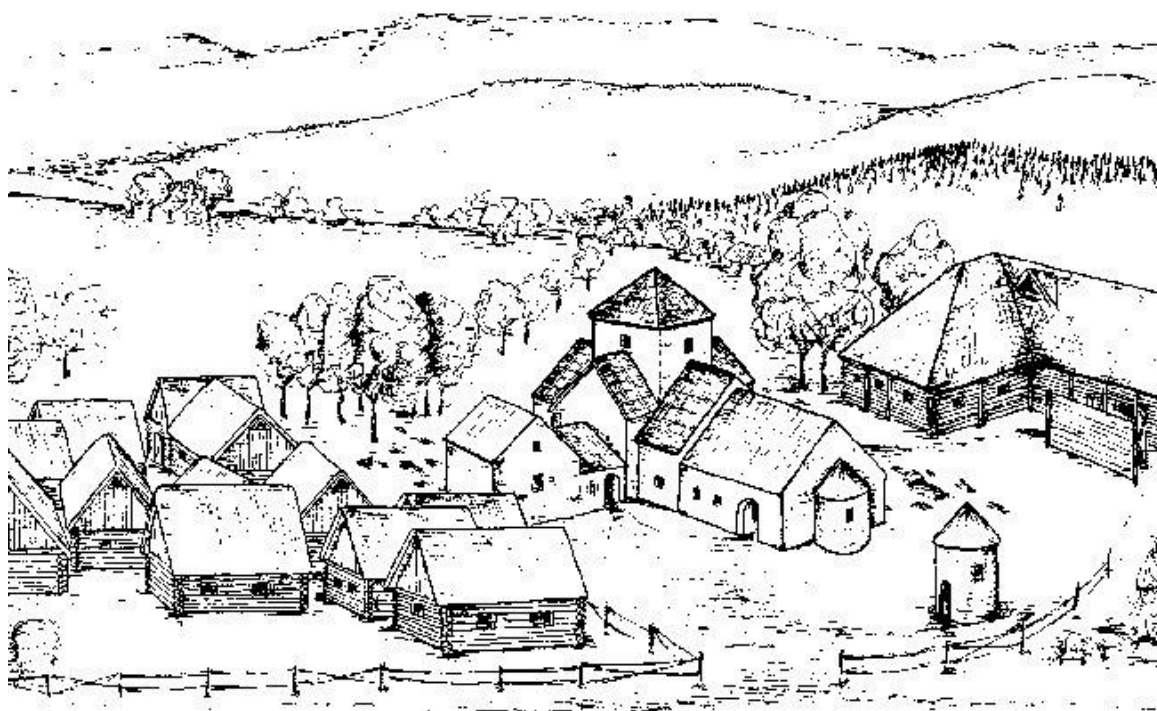
Strach je lépe snášen, pokud s ním člověk nezůstane sám. Jsem-li něčím ohrožen, potřebuji se utéci do bezpečí, a to představují většinou blízcí, ti, se kterými jsem už udělal zkušenost, že blízko budou, umí být. Na druhou stranu v případě životních či partnerských rozhodnutí může pomoci někdo, kdo má odstup. Církev by měla být bezpečným zázemím zejména pro ty, kteří ono domácí bezpečí nemají. Proto je důležité vědět o těch, kteří jsou sami, a otřesy tedy pro ně budou těžší.

Ondřej Macek

POČÁTKY KŘESŤANSTVÍ NA MORAVĚ

4. Pokračovatelé Metoděje a Konstantina

Při kázáních křesťanství na Moravě získali Metoděj s Konstantinem několik mladých učedníků, kteří byli odhodlaní pokračovat v jejich činnosti stejně obětavě jako jejich učitelé. Pocházeli z různých končin byzantské říše, podle tehdejších zpráv jich bylo šest a všichni si přáli stát se aktivními členy moravské církve. Nejblíže k uskutečnění jejich přání měl Gorazd (r. 840[?]-900[?]), který žil od narození v nedaleké Nitře. Byl to pozoruhodný muž, o kterém bychom měli vědět víc.



Metoděj znal jeho rodinu i jeho a věděl o něm, že v mladém věku byl vysvěcen na kněze v Římě. Oceňoval jeho mimořádné vzdělání i schopnosti a sledoval se zájmem i jeho další cestu životem. Později ve stáří by byl Metoděj rád, kdyby Gorazd v moravské církvi převzal vedení církve po něm. Byl si totiž jist, že ve směřování moravské církve, které s Konstantinem církvi svěřili, bude i Gorazd dál pokračovat.

Pokud by se měl stát ale Gorazd jeho nástupcem na Moravě jako arcibiskup, musel by Metoděj papeže přesvědčovat, že Gorazd je pro tuto odpovědnou funkci nejvhodnější osobou. To by Metoděj rád udělal, ale obával se, že jeho dny na světě se krátí a k cestě do Říma mu možná už nezbude potřebný čas. To se skutečně stalo.

Církev v té době na svých bohoslužebných shromážděních kázala jen latinsky, hebrejsky nebo v řečtině. Tak tomu bylo i v blízké Nitře u německy hovořících křesťanů, kde kněz Wiching vedl bohoslužby v latině, přesvědčen, že je to podle Boží vůle a nic víc k tomu není třeba. Ukázalo se, že ve stejné zemi i době byly mezi jejími obyvateli poměry rozdílné. Čtyři roky po přijetí křesťanství Slovy byla slovanská liturgie tehdejším papežem schválena jako věrohodná (r. 872). Když ale do nedaleké Nitry přišli slovanští kazatelé se svou řečí, narazili u místních německých křesťanů na zásadní nesouhlas. Ti byli přesvědčeni, že slovanský jazyk církvi škodí. Další rozpor nitranských s Metodějem vznikl, když Metoděj před svou smrtí jmenoval Gorazda svým nástupcem do čela moravské církve. Nitranští s Gorazdem nesouhlasili, ale horší bylo, že podle nich tak

vznikl rozpor s kanonickým právem církve, které výslovně přiznávalo právo jmenování arcibiskupů jen papeži.

Nitranští využili napjaté situace ke své obraně a do jejich čela se pohotově postavil kněz Wiching. Události poslední doby mu potvrzovaly jeho přesvědčení o vlastní výjimečnosti, a ta ho naváděla i proti vlastním odpůrcům vystupovat bez zábran, včetně jeho lživých tvrzení. Zdálo se to neuvěřitelné, ale nakonec Wiching dosáhl plně svého, když v r. 885 papež nástupcem Metoděje nejmenoval na Moravě prosazovaného Gorazda a zároveň zamítl i slovanskou liturgii.



Doba příznivá pro křesťanskou misii mezi Slovy tehdy skončila. Co bude následovat? Opak, nepřízeň, snad i pronásledování křesťanů? Staroslověnsky vzdělaných kněží sloužilo na Moravě v té době kolem dvou stovek. Ti se nevzdali Metodějova díla a zároveň se odmítli podřídit papeži. Tím ztratili všechnu ochranu mocných. Většinou byli pronásledováni, mučeni i vězněni a roku 886 vyhnáni z Velké Moravy za mrazu bez řádného oblečení. Jejich novým úkolem bylo najít si v cizině nové působiště. Snad někteří přečkali nepříznivou dobu i u některého z velmožů Velké Moravy, ale o tom se žádné zprávy nenašly.

Osudy Gorazdovy nejsou dodnes spolehlivě objasněny. Nevíme, zda byl po pronásledování a věznění z vlasti vyhnán, nebo v době příznivější přešel u někoho z mocných a později odešel dobrovolně do Polska, případně do Bulharska. Existují i domněnky, že po smrti knížete Svatopluka požádal jeho následník kníže Mojmir II. nového papeže o obnovení moravské církevní organizace. V tom případě mohl být kolem r. 900 Gorazd vysvěcen na biskupa a povýšen na moravského arcibiskupa. Klid v zemi ale dosud nenastal. Od roku 906 začali Velkou Moravu napadat soustavně

Maďaři a neskončili, dokud ji nezničili. Tehdy Gorazd odešel, snad ještě včas, na Krakovsko, které bylo tehdy součástí Velkomoravské říše.

Ladislav Hájek

Foto: Pokus o kresebnou rekonstrukci areálu v Sadech, cca 850-900

Kostelík sv. Markéty Antiochijské ve slovenských Kopčanech – jediná dochována stavba z té doby

PRÁVĚ JSEM PŘEČETL

Zapomenuté příběhy Mariana Kechlibara

„Ti, kdo si nepamatují svoji historii, jsou nuceni si ji zopakovat“. Nedávno vyšel již pátý díl Zapomenutých příběhů Mariana Kechlibara. Obsahuje dalších 12 zajímavých a poučných příběhů. Jak lidé, panovníci, vlády, obchodníci, vědci vymysleli nový zdroj bohatství, ale často to dopadlo neočekávaně.

V pátém díle převažují příběhy vynálezů, které změnily svět. První příběh 5. dílu pojednává o nemoci kakke v Japonsku v 19. století, na kterou umírali bohatí lidé, chudí jí netrpěli. Ale v armádě zase nemoc kosila prosté vojáky, generálům se vyhýbala. Příčina byla v bílé rýži, ale to si přečtěte sami. Druhý příběh je věnován prodeji Aljašky, další příběhy zase historii obchodu s ledem, pěstování banánů, vývoji vzducholodí, než je vytlačila letadla, příběh peruánského hnojiva guána. Pro dnešní dobu je velmi aktuální příběh očkování proti neštovicím. Nedávné podvody založené na principu letadla nejsou nové, jeden z roku 1920 v USA popisuje další příběh. Jak vznikala první železnice v Anglii z Manchesteru do Liverpoolu, vývoj přenosu zpráv telegrafem a telefonem. Dozvíte se také o ostudě USA, když Sověti sestřelili jejich špionážní letadlo v roce 1960. Poslední příběh je věnován vývoji od elektronek přes diody a tranzistory k integrovaným obvodům.

Předchozí čtyři díly, každý v rozsahu kolem 200 stran, obsahují také velmi zajímavé a poučné příběhy. V prvním dílu je příběh tulipánů v Holandsku, jejichž cena se vyšplhala do výšin a pak bublina splaskla, sledujeme příběh gumy, jak se Finové ubránili sovětské invazi v zimě 1939/40, Shackletonovu dvouletou anabázi v Antarktidě, kterou přes strádání přežili všichni účastníci, osud domorodých Guančů na Kanárských ostrovech, šíření neštovic, a jak norský velitel v důchodu překazil bleskové přepadení Osla německou flotilou v roce 1940. V dalších dílech je popsána např. historie kurdějí, vývoj elektrického osvětlení, vývoj pojmu nula, brambory v Evropě a hladomor v Irsku, burská válka v Africe, Kurdové v Iráku, černý smog v Londýně, jak se Vikingům z Grónska nepovedlo usadit v Americe, jak se

Britové udrželi na Gibraltaru, několik příběhů špionáže i vývoje atomové bomby.



Všechny příběhy jsou psány hutným, ale čtivým stylem a s popisem souvislostí. Jednotlivé díly obsahují navíc desítky dokumentárních fotografií a náčrtů. Autor vystudoval matematiku v Praze, od roku 2016 se však věnuje psaní nezávislých zasvěcených politických komentářů, které stojí za přečtení. Od roku 2018 začíná vydávat v nakladatelství Klika své Zapomenuté příběhy, které vysoko hodnotí také publicista Petr Koubský. Silným zážitkem je také poslouchat tyto příběhy načtené ostravskými herci v audioknize. Všechny díly Zapomenutých příběhů včetně audioknih si lze objednat na internetu: <https://www.kechlibar.net>. Přeji příjemné počtení nebo poslouchání.

Jan Franců

VÝROČÍ

125 let od narození Marie Rafajové

Na první adventní neděli 28. listopadu 2021 odpoledne jsme se sešli u hrobu Marie Rafajové na Ústředním hřbitově v Brně. Židé i křesťané, katolíci i evangelíci, českobratrští i bratrští, věřící a nejspíš i nevěřící. Jen jeden den scházel do 125. výročí narození první a dlouho i jediné občanky města Brna, který obdržela titul Spravedlivá mezi národy.

Setkání iniciovala židovská náboženská obec v Brně v osobě jejího předsedy Jáchyma Kanarka. Připojily se sbory ČCE v Brně I a Sbor církve

bratrské na Kounicově. Někteří starší členové našeho sboru se na sestru Rafajovou dobře pomatují z jejích přednášek a návštěv rodného města Brna.

Setkání zahájil bratr farář Jiří Gruber zpěvem žalmu 42, který do češtiny přebásnila právě Marie Rafajová. Následovaly některé její básně a životopisná vzpomínka ředitelky evangelické základní školy Filipka. Poté vystoupily dva žáci této školy. Rebeka Konvalinková přednesla vzpomínku Marie Rafajové na podivuhodnou záchranu před německými vojáky a kolaboranty a Eliáš Macek přiblížil školní projekt, který bude připomínat spisovatelčin život a dílo. Závěr tvořila společná modlitba slovy žalmu 23 v kralickém znění. Přinášíme zde některé projevy a fotografie z tohoto setkání.



Promluvil také bývalý kurátor silůveckého sboru bratr Dušan Lacko, který přednesl pozdrav, v němž zdůraznil, že Marie Rafajová byla živým příkladem česko-slovenské vzájemnosti a jednoty.

Jiří Gruber

Životopis

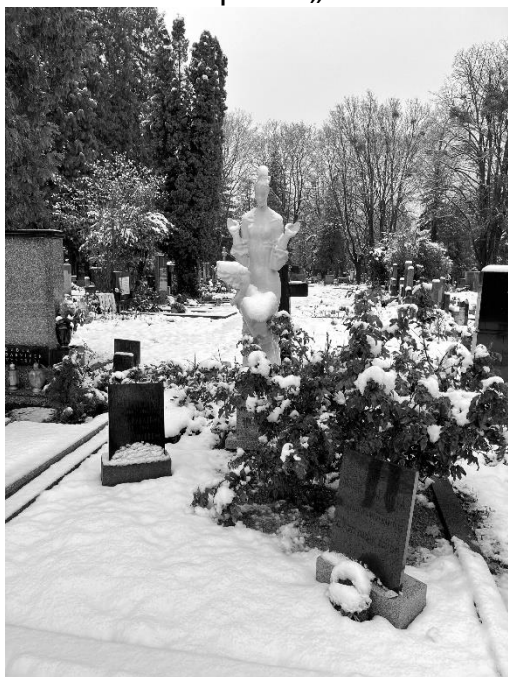
Marie Rafajová se narodila 29. listopadu 1896 v Brně-Králově Poli. Její tatínek Josef Rafaj pocházel ze starého evangelického rodu z Valašska, její pradědeček Petr Bor pro své – tehdy netolerované – vyznání byl vězněn a mučen. V této důležité rodinné náboženské tradici můžeme pravděpodobně vidět první zdroj celoživotní duchovní orientace Marie Rafajové.

Když se její rodiče těsně před jejím narozením přestěhovali do Brna, vyhledali společenství českého evangelického reformovaného sboru na dnešní Pellicově ulici. Na tomto místě, které ve svých verších označuje jako „kostelíček pod Špilberkem“, získala Marie Rafajová další významný životní impuls, a to od tamního faráře Václava Pokorného. Po celý život na něj s láskou a úctou vzpomínala.

Další zásadní nasměrování potom představovalo studium na dívčím lyceu Vesna, kde nabyla velmi solidní vzdělání a kde také začala psát verše. Své vzdělání později v životě rozvíjela především v oblasti studia jazyků. Tady

začíná celá velická oblast její tvorby básnické, prozaické a také překladatelské. Je autorkou řady sbírek duchovní lyriky, mnoha textů křesťanských písní, povídek a pohádek pro děti a také překladů z několika jazyků, němčiny, angličtiny, švédštiny.

Definitivní životní nasměrování Rafajové přineslo její setkání s Armádou spásy. Ve svých vzpomínkách popisuje, jak bývala svědkem pouličních misijních aktivit těchto „podivných lidí“. Mísila se v ní fascinace a odpor, jak o tom sama píše: „...Na sobě měli uniformy, a to jak muži, tak ženy. Na



mužském stejnokroji nebylo nic zvláštního, ale jak se to oblékají ty ženy? A jak se jen mohou objevit před lidmi v takovém neforemném klobouku předpotopního vkusu? ... Podivní lidé! Zástup se na ně valí, směje se jim, pokřikuje na ně, ale oni nedbají. Tváře i oči hovoří o vnitřním pokoji, o prožité a prožívané radosti. Obě je neodmyslitelným průvodcem slov, stvrzením pravdivosti... Stydím se za tyto lidi, musím se za ně stydět, za ten buben, za ten kukaň, za sbírku. Ve skutečnosti jsem se však styděla za sebe, za svou zbabělost, která mi šeptala: To ty bys nedovedla nikdy! Být bláznem pro Krista!"

Toto pohoršení plynule přešlo v obdiv, když Rafajová poznala stěžejní myšlenky Armády spásy. Její činnost pro ni představovala ideální spojení sociální a duchovní práce. Mladá žena prošla zážitkem obrácení, který pro ni představoval především rozhodnutí k naprostému sebevydání ve službě druhým lidem pod praporem evangelia. Stala se skutečným „bláznem pro Krista“, když se už jako mladá přidala k Armádě spásy, postupně se zde stala významnou pracovnící, důstojnicí, a nejen svá nejlepší léta, ale kompletně celý život zasvětila sociální a evangelizační práci.

Marie Rafajová prožila ještě jedno významné setkání, a to když se původně z léčebných důvodů vydala na Starou Turou, do obce na slovenské straně Velké Javoriny, vrcholu Bílých Karpat na moravsko-slovenském pomezí. Zde se seznámila s Kristynou Royovou, její sestrou Máriou, a především jejich rozsáhlým, duchovně zakotveným diakonickým dílem, které v této obci již delší dobu budovaly spolu s dalšími diakonkami. Už tehdy byla v provozu tzv. Útulňa, místo pro evangelizaci a shromažďování, dále nemocnice, sirotčinec zvaný Chalúpka, a připravovalo se vybudování starobince, který později vznikl a byl nazván Domov bielych hláv. Toto široce pojaté dílo služby bližním bylo doplněno také činností literární,

časopiseckou a vydavatelskou (podle některých zdrojů je Kristýna Royová nejpřekládanější slovenská autorka).

Celou tuto rozsáhlou práci Kristýna Royová postupně předala Marii Rafajové, která ji dále vedla a bohatě rozvíjela, od roku 1936 po smrti Royové již sama. Domov bielych hláv byl rozšířen, v Chalúpke našly domov postupně stovky sirotků, pokračovala i práce vydavatelská. Když potom přišel rozpad Československa a vznikl Slovenský štát, musela si Rafajová v roce 1942 za pomoci slovenských přátel vybojovat získání slovenského občanství, aby nebyla vystěhována do Čech.

V době druhé světové války pak sestry diakonky s Marií Rafajovou v čele dovedly své obětování pro druhé do krajních mezí, a to když opakovaně riskovaly své vlastní životy při ukrývání židovských dětí. Toto období bylo velice těžké a provázelo je trvalé napětí a ohrožení. Několikrát byly sestry údajně i postavené ke zdi – v rámci slídění Hlinkových gard anebo přímo Gestapa jak v sirotčinci, tak ve starobinci.

Přesto neváhaly a v důvěře v boží pomoc a ochranu se zapojovaly do odbojové činnosti, ale především skrývaly rasově pronásledované židovské děti, pomáhaly jim získat falešnou identitu a minimálně deset dětí takto zachránily. Přijaly je za vlastní. Marie Rafajová na toto období vzpomíná takto: *„Ale s dětmi se ke mně nastěhovalo nesmírné Boží požehnání. Ta úzkost o ně i o celou naši práci, vydanou do velkého nebezpečí, hnala mne ještě blíže k Bohu, nořila mne do hlubin Jeho Slova, ze kterého jsem čerpala sílu a odvahu, o jaké se mi nikdy ani nezdálo. Ba více: Brala jsem z něho jistotu: Já s tebou jsem. A proto nepřiblíží se k tobě nic zlého.“* (Večernica 1946, č. 7-8, s. 59).

Zachráněné děti po válce se sestrami udržovaly kontakt, i když se rozprchly po světě. Na podnět jednoho ze nich, Jozefa Weisse, byl v roce 1991 státem Izrael Marii Rafajové a jejím dvěma spolupracovníkům udělen titul Spravedlivá mezi národy. Jde o ocenění udělované těm, kteří v období holokaustu riskovali vlastní život, aby zachránili Židy.

Po roce 1949 bylo diakonické dílo na Staré Turé novým režimem zrušeno a Marie Rafajová se svou přítelkyní a spolupracovnicí Margitou Pálovou odchází vést domov důchodců v Zemianskom Podhradí, odkud se r. 1956 vrací na Starou Turou do důchodu. I v důchodu nadále pracovala v církvi, věnovala se své tvorbě a také např. přednášela pro učitele nedělní školy, podílela se na přípravě nových zpěvníků a duchovně povzbuzovala mnohé. Její stopa je dodnes patrná i v Brně, kde se na ni v několika rodinách dodnes uchovávají vřelé vzpomínky.

Mária Rafajová zemřela 11. července 1987 v Bratislavě a je pochována zde na Ústředním hřbitově, spolu se svými rodiči i sestrou Karlou Soudkovou.

Rut Konvalinková

Spravedlivá mezi národy

Vážené dámy, vážení pánové, a na tomto místě moc ráda použiji i oslovení milí přátelé.

Ještě nedávno jsme neměli tušení, že máme v Brně osobnosti, které byly oceněny titulem Spravedlivý mezi národy. Nevím, jestli to mohu nazvat náhodou, ale právě před rokem jsem dostala informaci o existenci hrobu paní Marie Rafajové. Následovalo pátrání, které nás svedlo dohromady s Farním úřadem Českobratrské církve evangelické Brno I a později i s Církví bratrskou.

Společně jsme se pak poprvé sešli na tomto místě letos v březnu, abychom uctili památku Marie Rafajové v Evropský den památky spravedlivých, který je připomínkou těch, kteří se z vlastního morálního přesvědčení postavili zločinům proti lidskosti a totalitním režimům. Evropský parlament tak rozšířil původní myšlenku izraelského památníku Jad Vašem, který od roku 1963 uděluje ocenění Spravedlivý mezi národy za záchranu Židů před holokaustem lidmi nežidovského původu.

Dohodli jsme se tenkrát, že do 125. výročí narození Marie Rafajové hrob upravíme a opatříme důstojným označením. Tento slib jsme splnili. Za necelý rok se mnohé změnilo. Na internetové Encyklopedii dějin města Brna si můžete přečíst medailonek Marie Rafajové, dokonce děti ve škole Filipka se seznámily s jejím životem na naší společné besedě. S mnohými z vás jsme navázali osobní kontakty. Myslím, že právě toto by paní Marii Rafajové udělalo největší radost. Celý svůj život, tak jak jej žila, se snažila pomáhat druhým lidem, nejen psaním, pečovatelskými službami, radou a pomocí, ale dokonce v době druhé světové války, kdy to bylo nejvíce třeba, měla odvahu riskovat vlastní život a postavit se na stranu těch nejzranitelnějších - malých židovských dětí, kterým hrozila jistá smrt. Přijala je a starala se o ně s tou největší péčí, jaká byla možná.

Díky ní žijí dnes ve světě potomci těch, kteří měli být pouze pro svůj židovský původ zavražděni. A to je i důvod, proč byla paní Marie Rafajová oceněna takovým prestižním titulem, jako je Spravedlivá mezi národy.



Dovolte mi, abych na závěr přednesla modlitbu El male rachamim:

Bože plný milosrdenství, jenž sídlíš na výšinách, dej, ať nalezne pod křídly Tvé přítomnosti odpočinek a záštitu, na stupních svatých a čistých jako záře nebeské klenby, duše Marie Rafajové, která odešla do svého světa, neboť se modlíme na památku její duše. Ať je místo jejího odpočinku v Gan Eden, proto ať ji Pán slitováním ochrání ve skrytu Svých křídel navěky a připojí její duši ke svazku života. Hospodin je její dědictvím, ať spočine v míru na místě svého odpočinku. A řekněte Amen.

Zuzana Prudilová

Předivná je Boží moc

Tuto vzpomínku jako vlastní vyprávění Marie Rafajové zachytila paní Růžena Dvořáková z Bratislavy. Vzpomínka je pouze přeložená ze slovenštiny a vyšla ve sborníku ze semináře ke 100. výročí narození Marie Rafajové.

V našem útulku jsme schovávali šest židovských dětí a polskou Židovku Lenku Levingerovou s ročním chlapečkem Petříkem. Nastěhovali jsme je do starobince, do místností, které kdysi obývala Kristýna Royová. Ve vedlejším pokoji bydlel zase pan Knobloch, bývalý italský legionář, za povstání aktivní partizán.

Jednoho krásného dne k nám vtrhli dva muži – německý poddůstojník a náš soused Gustav Slezák, u kterého byl poddůstojník ubytovaný a který se nám chtěl pomstít. Přišli do našeho Domova bielych hláv pod záminkou, že hledají ubytování pro 45 mužů. Dělalí hrozný rámus, křičeli, vrískali, zuřili

a prohlíželi každý kout. Vtom jim vstoupila do cesty paní Levingerová, která se vracela z balkónu, kde věšela plínky. Začali na ni tak křičet, že leknutím zůstala stát jako solný sloup a nebyla schopná vydat ze sebe ani hlásku. Trnula jsem strachy a v duchu jsem se modlila, aby nevešli do pokoje, kde děvčata právě koupala malého Petříka. Ale Bůh pro mě měl jinou školu. Paní Levingerová ještě stála jako zkamenělá a já jsem byla ztuhlá hrůzou, když vtrhli do místnosti, kde právě dokoupali Petříka a drželi ho zavinutého v peřince.

„Co je to, co to má znamenat, tady je přece Altershaus, a ne kojenecký ústav!“ řvali ještě silněji.

„Nevím o tom, že by bylo ženám z personálu zakázáno rodit děti,“ zmohla jsem se na chabou obranu.

Napětí, křik, vrískot a úzkost trvaly strašně dlouho a nevěděli jsme, jak to všechno skončí.

Pokračovali v prohlídce a došli až do mé pracovní, kde byly dvě velké knihovny. Německý poddůstojník byl dvěma skoky u nich.

„Vy tu máte i knihy, a dokonce i německé?“

„My Slováci nejsme idioti,“ odpověděla jsem trochu ironicky.

Vtom vytáhl z police jednu německou knihu. Byl to překlad knihy Kristýny Royové: *Za vysokou cenu, Um hohen Preis*.

Náhle úplně změnil tón a řekl: „Můžete si být jistá, gnaedige Frau, dieses Zimmer bleibt unbelegt – tento pokoj zůstane nedotčený.“

Proč tak náhle taková změna? Místo vrískání vlídný tón, a náhle jsem dokonce byla „milostivá paní“. Srazil podpatky, zasalutoval, a jak rychle vtrhli dovnitř, tak i odešli. Ještě celé ohromené jsme se divily, z čeho tato náhlá změna mohla pramenit.

Záhadu rozluštila až naše sestra Alvína, německá diakonka, kterou v naší obci zvali jako ošetřovatelku k nemocným. Když po nějakém čase dotyčný německý poddůstojník onemocněl, a i k němu zavolali sestru Alvínu, svěřil se jí, že knihu *Um hohen Preis* velmi milovala jeho matka, měla ji na nočním stolku a denně z ní četla i svým dvěma chlapcům. Tu jsem pochopila, proč z množství knih vytáhl právě tu jednu jedinou. Pán Bůh tou knihou k tvrdému německému vojákovi promluvil, probudil v něm zapomenuté duchovní hodnoty, které mu do srdce vštěpovala milovaná matka, a to v něm způsobilo tu nečekanou změnu, která zachránila život malému Petřkovi i jeho matce. A možná i mně a celému našemu ústavu.

Předivná je Boží pomoc!



Na fotografiích ze vzpomínkového odpoledne: Rut Konvalinková, Eliáš Macek, Rebeka Konvalinková, Dušan Lacko, Jiří Gruber, Zuzana Prudilová

Alice Přikrylová 12.5. 1965 – 4.12. 2021



Příběh člověka se nevejde do pár vět. Každý máme s Alicí Přikrylovou spojené své vlastní vzpomínky, své obrazy, filmy v hlavě, písně. Těmito slovy se s ní rozloučili v sobotu 11. prosince Červeném kostele její děti a manžel:

Alice se narodila Dušanovi a Lídě Markovým 12. května 1965 jako druhá dcera. Po ní ještě do rodiny přibyli dva bratři. Brzy nato se přestěhovali z Brna do domku ve Střelících, kde Alice vyrůstala a dospívala. Věnovala se hudbě, volejbalu, přírodě, starala se o mladší brášky a navštěvovala dětské a mládežnické skupiny v evangelickém kostele v Brně na

Pellicově ulici.

Toužila po práci v nemocničním prostředí, a proto absolvovala střední zdravotnickou školu, pracovala v nemocnici, a pak pokračovala na lékařské fakultě. Po třech letech se však rozhodla, že lékařská praxe by jí neumožnila věnovat dost času rodině, kterou chtěla mít opravdu velkou, a přestoupila na pedagogickou fakultu univerzity v Olomouci, kde vystudovala speciální pedagogiku.

Od dětství měla velkou lásku k hudbě. Se svým budoucím manželem Luborem se seznámila v hudební škole, když na klavír doprovázela jeho hru na flétnu. Později se potkali při výuce hudby ve Střelících, kde ho už doprovázela nejen na klavír, ale i k večerním vlakům a po třech letech měli svatbu v Betlémském kostele.

Společně pak bydleli v Židenicích, kde se jim narodily první tři dcery – Anička, Klára a Julie. Opravovali si tam malý domek, ale chtěli žít raději na venkově. Alice toužila po hospodářství a Lubor po mlýně s pekárnou, proto spolu obcházeli statky a mlýny a snažili se nějaký koupit. Když však ani po deseti letech žádný vhodný nenašli, podařilo se Alici objevit a koupit krásný pozemek v Lelekovicích, vesnici mezi Brnem a lesem, a dům inspirovaný mlýnem si sami vyprojektovali a postavili. Alice přitom nejen vařila a

uklízela, ale zdila klenby, betonovala, natahovala elektrické vedení a jejím nejoblíbenějším nástrojem byla bruska, kterou zkrášlovala nejen trámy a fošny pro nový dům, ale následně jakýkoliv historický dřevěný předmět, který se jí podařilo získat a zachránit. Měla prý zvláštní kontrakt s pánem ze sběrného dvora. V tomto krásném a Aličiným neúnavným sběrem starých předmětů vybaveném domě se jí narodily dvě další děti – Matěj a Ema.

V Lelekovicích se Alice rychle seznamovala s lidmi všech generací a všude něco vytvářela a rozdávala radost. S nejmenšími dětmi účinkovala jako klavírní doprovod a jezdila po přehlídkách a soutěžích s dětským sborem, organizovala program na mnoho dalších akcí. Děti i dospělé zapojila do masopustního veselí, do vánočního zpěvu koled před lelekovickým kostelem, do veřejného čtení v knihovně, do účasti na bleším trhu na náměstí.

Poslední věc, kterou pro lelekovické děti udělala, byla záchrana malých skautů v nouzi – když místní oddíl bez úspěchu sháněl klubovnu. Alice vyklidila velkou sklepní místnost v domě, přiměla manžela k vydláždění, dlažbu vyspárovala, umyla a skauti se mohli nastěhovat.

196

CO ČINÍ BŮH, VŠE DOBRÉ JEST

Severus Gastorius 1681

1. Co či - ní Bůh, vše do - bré jest, on do - bře se mnou
rád je - ho ru - ce dám se vést, jež před vším zlým mě

mí - ní, on, věč - ný Pán, i z pekla bran můž'
stí - ní;

vy-trhnout mne ce - le: naň spouštím já se smě - le!

Alice byla vynikající doprovazečkou na cembalo, varhany a klavír. S velkou chutí a radostí hrála na varhany v tomto kostele, ale i v mnoha jiných, doprovázela sbory a komorní hudbu s úžasným citem a jistotou. Nejraději hrála a poslouchala barokní a renesanční hudbu a k tomu rockovou a jazzovou. Nemusela moc cvičit, z listu zahrála téměř cokoliv.

Když se připletla k hraní Pink Floyd, vzala noty a stylově zahrála všechny vyhrávky v jejich skladbách. Dokonce se kvůli čekání na děti v hudební škole přihlásila do hry na bicí. Poté, co se seznámila s notací, hrála z listu sóla rockových bubeníků přesně podle not. Milovala skladby a zpěv skupiny Queen, zhudebněné žalmy Oborohu, písničky z evangelického zpěvníku Svítá, ale nejvíc ze všeho hudbu Johanna Sebastiana Bacha.

K hudbě vedla a přivedla i všech svých pět dětí, odeseděla trpělivě ty nekonečné hodiny u klavíru, houslí, flétny a violoncella. Výsledkem je, že snad její místo u varhan v tomto kostele, ani místo u cembala ve sboru, který zde dnes zpívá, nebude prázdné, a neutichne ani dům v Lelekovicích.

Alice chtěla poslouchat hudbu i během těžkých chvil a mezi její poslední slova patřilo: A moll, D dur, háčko, céčko – jen se její blízcí už nedozvěděli, jestli je to háčko dur nebo moll, a skladbu s takovým začátkem intenzivně hledají.

Touhu žít tak, aby pomáhala přírodě, dotáhla k takovým důsledkům, že se rodina někdy nestačila divit. Na zahradě vybudovala s pomocí dětí chlívký a zabydlela v nich kozí stádo v počtu dvou až sedmi kusů, nad schody do zahrady umístila úly, aby cesta byla dobrodružnější, zahradu osadila stovkami keřů a stromů, louku osela krásnými bylinami, a o to všechno se důsledně starala a pečovala.

Po krátkém působení ve středisku pro pomoc rodičům dětí s handicapem se stala jeho vedoucí a tuto práci dělala až do doby, než se rozhodla plně věnovat výchově dětí. Působila také několik let ve škole v Lelekovicích a snažila se předávat cit pro výtvarné i hudební umění a přírodu. Při učení nacházela a rozvíjela hezké vlastnosti i u dětí, u kterých je ostatní jen těžko viděli.

V posledních letech pomáhala svému manželovi v řízení firmy, a i zde uměla vylepšit komunikaci a atmosféru, velmi nenápadně a citlivě, dokonce naučila programátory třídit odpad a vařit pořádně silnou kávu.

Alice byla hluboce věřící, její rodina tady plnila v Červeném kostele sedmou lavici vlevo, která ani teď nezůstane prázdná. Snažila se jít do hloubky a podstaty i s vědomím toho, že to přináší otázky a pochybnosti. To jí pomohlo také v posledních letech. Prognózu na několik měsíců života dokázala s pomocí vynikající lékařky a nezlomné vůle zvrátit. Díky tomu ty poslední čtyři roky s velkou chutí pracovala, cestovala a rozdávala svůj čas, blízkost, lásku.

Ivan Procházka 1928 -2021

Ivan Procházka zasvětil svůj život práci s dětmi a mládeží. Nelitoval času, vymýšlel programy, zábavné a vzdělávací. Byl aktivním členem Ymky, Skauta i Sokola, vše dělal s nadšením a ve své známé zarputilosti dokázal mladé lidi naprosto omámit. "Kluci měli oči jak tenisáky", tak většinou komentoval úspěchy svých vymyšlených her. Jsem velmi rád, že i já jako jedenáctiletý, dvanáctiletý kluk směl jsem jej zažít ve vrcholné formě, když vedl evangelické tábory na Blažkově. Oproti



tehdejšímu stupidnímu pionýrskému táboru bylo to jak pokropení živou vodou, skutečné svědectví víry, které mělo zásadní vliv na budování osobnosti mladého člověka. Ivan vše promýšlel, systematicky se připravoval, a dokázal rozpoznat, co zabírá, co se daří, co má smysl.

Sešli jsme se pak ještě o bezmála třicet let později, kdy spolu s Věrou začali k nám z Radlic jezdit do Horních Dubenek. Toužili jsme oba po systematictější práci s dětmi v evangelické církvi a chtěli rozjet dětskou organizaci vedle Skauta a Sokola, která by akcentovala československou tradici. Výsledkem bylo založení Bratra Kálefa, dětské organizace na úrovni seniorátu. Ačkoli mnoho z našich vizí zůstalo nenaplněno, Bratr Kálef existuje a působí v horáckém seniorátu dodnes.

Ivan byl myšlenkově ovlivněn teologickou skupinou Nová orientace. Bral její výzvy vážně, zejména výzvu, že každý křesťan by si měl zformulovat své osobní vyznání víry. Poslyšte tedy, čemu Ivan věřil: "Byl jsem velmi aktivním Sokolem, Skautem, Ymkařem. Ve všem tom, co jsem dělal, v celém mém životě jsem byl podivuhodně korigován velikým darem – vírou v Ježíše Krista. Teď ustoupily všechny ty aktivity do pozadí, zůstává ale stále ta dobrá hodnota pro život – víra, láska a naděje. Děkuji, že jsme s Věrou mohli vytvářet rodinu. Vzpomínám vděčně na své rodiče, kteří mě učili sloužit pro věc, která stojí za to. Děkuji, že mě učili umět být ztrátoví."

Na závěr bych chtěl poděkovat Ivanově rodině, že se dlouho a do poslední chvíle o Ivana vzorně starali. Sám o tom napsal: "Jsem moc vděčný za to, že ve finále svého života mohu žít v atmosféře laskavosti, obětavosti, ohleduplnosti a nezištnosti."

Bohu díky!

Červený kostel 6. 12. 2021, Štěpán Hájek

DÍKY A PROSBY

Nebeský Otče,

děkujeme ti za tvé slovo, ve kterém nás ujišťuješ o své lásce a svých dobrých úmyslech s celým stvořením i s každým z nás jednotlivě. Díky za dny, ve kterých tvé požehnání vnímáme a radostně užíváme tvých darů. A dej nám prosím sílu přijmout i dny, ve kterých je nám těžko, nerozumíme tomu, co nás potkává, a zraňuje nás to.

Prosíme tě, abys podepíral všechny, kdo nyní prochází těžkostmi a utrpením. Zároveň prosíme o to, abychom i my sami dokázali povzbudit a pomoci tam, kde se s utrpením setkáme.

Přímluvná modlitba, která zazněla na bohoslužbách ve sboru Brno-Husovice
13. 12. 2021

BUDE

Kavárnička v Brně I

- 5. 1. Bratr Jan Franců potěší fotografiemi ze svých cest
- 12.1. Bratr Tomáš Grulich představí nový zpěvník
- 19.1. Sestra Věra Bednářová pohovoří o TGM a jeho vztahu k Brnu
- 26.1. Hudební vystoupení studentů konzervatoře

ZE STARŠOVSTVA

Brno I

Staršovstvo mělo své setkání 9. prosince. Snažili jsme se reflektovat dění ve sboru za minulé období. Ubývají účastníci biblických hodin. Snad kvůli horší covidové situaci, sněžení, tmě a podobně. Někteří se připojují on-line. Větší skupina jsou konfirmandi a mládež. Přemýšlíme nad tím, jak konfirmandy neztratit, jak z nich udělat dorost. S lidmi ze sboru se dá potkat hlavně při bohoslužbách. Rádi bychom je měli hezké, radostné, jako dobrou příležitost setkání se s Pánem Bohem. Přes respirátory jde ta radost špatně. Krátce jsme se zabývali cenovými nabídkami na fasádu na Opletalově, ze kterých se především točí hlava. Osvěžili jsme si, co má kdo na starost z řad presbyterů. Co by kdo rád dělal, co by už nejraději pustil. Nabídli jsme seniorátnímu výboru prostor k jeho schůzím, bezplatně. Vnímáme to jako podporu seniorátu. Dohodli jsme se zavést nový zpěvník na Boží hod vánoční. Víc jsme zůstali u tématu "nešpory", které organizujeme společně s husovickým sborem. Čím pro nás jsou, proč je děláme, jak je platit. Tvrdým oříškem bylo, kdo koupí a osadí vánoční strom do kostela. Ale i to jsme vyřešili. Sláva!

Iva Květonová

Brno II

Staršovstvo se dohodlo s bratrem farářem Horákem na jeho kandidatuře na další volební období od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2025. Rozhodování o dalším období i o výši farářských úvazků pak budou už na novém staršovstvu, potažmo na celém sboru. - Nové evangelické zpěvníky začneme používat po Novém roce. Jsou připraveny pro všechny, kteří si je dříve objednali. Zpěvníky, které byly na sbor objednány navíc, bude mít sbor jako rezervu na dárky apod. K prodeji jsou určeny modré zpěvníky. Červené jsou určeny pro potřeby sboru. - Po Novém roce bude vyhlášena dlouhodobá účelová sbírka na opravy a rekonstrukce sborových budov a zařízení: např. na rekonstrukci Losova sálu nebo na repase tonetek. - Komise pro kandidátku do nového staršovstva se zabývala našimi návrhy na nové presbytery a bude s nimi jednat o jejich ochotě do staršovstva kandidovat.

Jarmila Řezníčková

EVANGELICKÁ CÍRKEV V BRNĚ



Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně I

Betlémský kostel a kostel J. A. Komenského (Červený kostel)

Opletalova 6, 602 00 Brno, tel: 542 211 453

email: sbor@cervenykostel.cz, <http://www.cervenykostel.cz>

kazatelé: Ondřej Macek, Iva Květonová, Jiří Gruber, faráři

seniorátní kazatelé: Jiří Gruber, Iva Květonová, Jiří Šimsa

kurátor: Václav Matoulek, past. pracovnice: Marie Matoulková



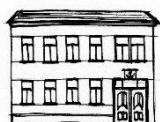
Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně II

Blahoslavův dům, Lidická 79, 602 00 Brno, tel: 541 212 469

email: brno-ii@evangnet.cz, <http://brno-ii.evangelnet.cz>

kazatelé: Martin Horák, Jarmila Řezníčková, faráři

kurátor: Jaroslav Kučera



Farní sbor ČCE v Brně-Husovicích

Netušilova 26, 614 00 Brno, tel: 545 212 420

email: husovice@evangnet.cz, <http://www.ccehusovice.cz>

kazatel: Štěpán Hájek, farář

kurátor: Jaromír Klimek



Farní sbor ČCE v Brně-Židenicích

Kostel Jílkova 74, fara Konečného 6, tel: 732 819 626

email: zidenice@evangnet.cz, <http://zidenice.evangelnet.cz>

kazatelka: Radmila Včelná, farářka

kurátor: Miroslav Maňák



Diakonie ČCE - středisko v Brně

Hrnčířská 27, 602 00 Brno, tel: 549 242 279, 541 248 401

email: brno@diakoniecce.cz <http://brno.diakonie.cz>

ředitel: Lenka Svobodová



Evangelická akademie,

Vyšší odborná škola sociálně právní

Opletalova 6, tel: 542 221 741, email: vos@eabrno.cz

Střední zdravotní škola Evangelické akademie

Šimáčkova 1, 542 213 593, email: cszs@eabrno.cz,

<http://www.eabrno.cz>

ředitelka: Renata Michálková

kaplanka: Marta Židková



Filipka: Škola příběhem - církevní základní škola

Filipinského 1, 615 00 Brno-Židenice, tel: 724 955 544

email: skolafilipka@gmail.com

<https://skolafilipka.cz>

ředitelka: Ruth Konvalinková

Setkávání - brněnský evangelický měsíčník. Verze pro elektronickou distribuci. Ročník 2022 (XXIV). Vydávají sbory Českobratrské církve evangelické Brno I a Brno II. Odpovědní redaktoři: Jiří Gruber, Martin Horák. Obálka Iva Tůmová. Registrováno pod číslem MK ČR E12109. Doporučená cena jednotlivého čísla 20 Kč. Roční předplatné 200 Kč. Redakce: 602 00 Brno, Opletalova 6. Vychází 10x ročně.